

ELŐFIZETÉS
Egy negyedévre
2 korona

Telefon szám 503.
Hirdetések díja: megállapo-
dás szerint

HÉTFŐ

Megjelenik minden hétfőn délelőtt

A szerkesztésért HÖNIG OTTÓ felelős. * Laptulajdonos: MOHOS ÁGOSTON.

Egyes szám
5 krajcár
(10 fillér)

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Zrinyi-utca 2 szám I. emelet
Sebesy-ház.

II. évfolyam

ARAD, 1908. JUNIUS 15.

24. szám

Arad a csőd előtt. Óriási ráfizetés az autobuszra. Virágh úr angol tudománya. A silling és a pens.

— A Hétfő riportja. —

Jó szerencse, hogy ezt a mondást: *fej nélkül dolgoznak* már mások megteremtették, különben Aradváros rovására jött volna az létre, még pedig minden dolgával kapcsolatban. Mert sehol, ennek a széles világnak egyetlen zugában sem dolgoznak annyi felületességgel és annyi tudatlansággal, mint nálunk a torony alatt. A polgárság már-már összeroskad a terhek alatt s valósággal fogvacogva kell néznie, hogy a város kupaktanácsa segíteni, minden áron segíteni akar a baján. Mert ez az akarás állandóan újabb és újabb ezreket emészt föl a mi bőrünkre.

Például nem is kell messzire mennünk. Itt a vízvezeték, amelynek kudarca már is bekövetkezett, alig ment át az városi kezelésbe. Pedig a vízművek használható vállalkozás, de természetesen nem Aradváros kezében, ahol hozzá nem értőkre bízunk mindent s ahol egy-egy vállalat átvételénél nem az a lényeges, hogy az használható legyen, hanem az, hogy újabb színekurat biztosítsanak valakinek. Természetes, hogy ilyen állapotok közepette nem várhat egyébként a városra, mint a biztos csőd, amely annál előbb bekövetkezik, minél több vállalat birtokába jut a város.

S ez az, ami a legszomorítóbb. Hiszen a pótdadók kátyujából soha ki nem evickélünk vállalkozás nélkül, tehát szükséges is, okos is alapjában, ha a megszerzhetőket megszerzi a város. Igen ám, csak hogy éppen az a mi tragédiánk, hogy a rossz vezetés miatt kezeink között sárrá lesz az arany is. Mivel pedig még sem minden arany, ami a kezeink közé kerül, hanem akad sár is, már most tessék elképzelni Aradváros jövődjét!

Ilyen valóságos sár, még pedig nehéz aranyokkal megfizetett sár Aradváros birtokában az *autobusz-közlekedés létesítése*. Ennek a vállalkozásnak sohasem is volt reális alapja s ma amikor már pozitívumokkal állunk szemben, bátran hirdethet-

jük, hogy az *autobuszokra sokkal többet fizet majd rá a város, mint a vízvezetékre*. Es ne higgye senki, hogy rémképeket látunk. Súlyos számadatokkal igazoljuk minden állításunkat, amelyekből kiviláglik majd, hogy *vétkeőbb könnyelműséggel még sehol nem dobtak ki száz ezreket*, mint Aradon akkor, amikor belementek az autobuszvásárlásba.

De hogy a város tudatlanságát a maga kolosszális nagyságában és a baklövések egész sorozatát bemutathassuk, ismertetnünk kell ezt a szerencsétlen ügyet a kezdet kezdetétől, még pedig annak a nagy tudással és alapos készütséggel készült felelőbeszésnek alapján, amelyet annakidején Somló Armin dr. aradi ügyvéd nyújtott be az autobusz-közlekedés létesítése ellen.

De beszéljenek az adatok és a számok.

Egy meglepő fordulat.

Somló Armin dr. felelőbeszésének im az első passzusa:

„A folyó évi szeptember havi közgyűlésen került első ízben tárgyalás alá ezen kérdés, amely alkalommal a mérnöki hivatal előterjesztése az *automobilok beszerzése végett felveendő 200000 korona kölcsönt 50 év alatti amortizációra tervezte és kimutatta, hogy a városnak ezen vállalatból évenként 11332 korona tiszta haszna lesz.*

Mint hogy azonban a szeptember havi közgyűlés kimondta, hogy e felveendő kölcsön 15 év alatt törlesztendő, mert a beszerzendő automobilok ezen idő alatt tönkre mennek, a november havi közgyűlésre beterveztett javaslat a felveendő 200000 korona kölcsönt 15 év alatt visszafizetendő annuitásokra osztotta és kiszámította, hogy a városnak ezen vállalatból évenként 22500 korona tiszta haszna lesz. Ezen mindenestre meglepően szép eredményt a mérnöki hivatal oly módon érte el, hogy szeptemberi számításánál az elérendő évi személyforgalmat 600000-ben állapította meg, november havi előterjesztése pedig 1000000-ra emelte a személyforgalmat.

Tudomásom szerint Arad város lekossága a szeptember havától novemberig letelt 60 nap alatt sem népvándorlás, sem egyéb csoda útján 66% al ezen emelkedett s így nyilvánvaló, hogy

vagy a szeptemberi számítás felületes, vagy a novemberi léha.

Ezer szerencse, hogy a közgyűlés nem mondotta ki, hogy a kölcsön 10 év alatt (ez körülbelül maximuma a gépkocsik használhatóságának) amortizálendő, mert akkor igazán veszedelmes szaporodást mutatott volna fel városunk közötti forgalma — papíron.

Ime: az itt előadott és kétségkívül meglepő módon előállított változások hatása alatt sikerült a városnak 22500 korona tiszta hasznót biztosítani, persze papíron.

De menjünk tovább.

A végzetes fordítás.

Most pedig következik valami, aminek hallatára az ember nem tudja, hogy kacagjon-e, vagy kétségbe essék. Mert tagadhatatlanul oka van erre is, arra is.

A mérnöki hivatal előterjesztése szerint ugyanis a városi automobilok évenként 340.000 kilométer utat fognak megtenni és számítása szerint egy kilométer 37 és fél fillérbe kerül, vagyis az egész kerül . . . . . 127.50 K-ba, míg bevétel 1 milliótast véve
15 fillérrel . . . . . 150.000 K,
s így a jövedelem évenként 22.500 kor.

Hogy miért vette a város mérnöki hivatala 37 és fél fillérjével a kilométereket, az valósággal szenzációs. Ugy történt a dolog, hogy a városi tanács tájékozódás szempontjából kérdést intézett különböző külföldi vállalatokhoz az egy kilométerre eső kiadást illetően.

Somló Armin dr. felelőbeszésében erre vonatkozólag ezeket olvassuk.

„A városi tanács megkeresésére bérkezett és a közgyűlés határozatában a.) e.) alatt felsorolt válaszok egyike sem ad városi közúti közlekedésre vonatkozólag utbaigazító felvilágosítást. Ellenben az iratoknál elfekszik O. H. Baldwin londoni mérnöknek a határozatban nem említett f. é. nov. 9-én kelt levele, mely szerint egy kkesi mértföld (angol mértföld 1600 méter) 9—10 pencebe, tehát egy kocsi kilométer 6—1 pencebe vagyis 60—70 fillérbe kerül; ugyan csak ott található a „London Motor Omnibus Company Limited” társaság f. évi november hó 8-án kelt levele, mely szerint egy kkesi mértföld költsége 1 shilling (a hozzá fűzött magyar fordítás csak 1 pence látott) vagyis 1 korona 20 fillér, mint említett fordítás állítja, s így egy kkesi kilométer ezen társaságnak 80 fillérbe vagyis több mint kétszer annyiba kerül, mint a mérnöki hivatal számítása szerint nekünk kerülne; ez pedig bizonyára lehetetlen. Ugyancsak ezen levél szerint a londoni társaságnak kkesi mértföldenként 14 pence a bevétele s így kocsimérföldenként 2 pence vagyis 20 fillér

WEINBERGER FERENCZ elsőrendű ék-szerész, nagy óra-raktára **ARAD** Andrassy-tér, Központi-szálló mellett.

haszon marad, s így érthető, hogy a londoni óriási forgalom mellett ott a vállalat kifizetődik.

Nem történt tehát, mint látni tetszik, semmi egyéb, mint hogy a fordítás, (mely alatt *Virág* Lajos főmérnök neve diszeleg) a *shilling* helyett *pens*-et mond, ami éppen tizenkétszer kisebb. Az autobus egy kilométerre tehát a londoniak egybehangozó nyilatkozata alapján *70-80 fillérbe kerül*, vagyis kétszer annyiba, mint a város feltételezte. Már most tessék elképzelni, hogy a kiadás nem 127.500 korona, hanem ennek a kétszerese, vagyis 255.000 K. a bevétel pedig tényleg . . . 150.000 K, akkor évente a bizonyos és tiszta ráfizetés

105 ezer korona,

vagyis egyszázötven ezer korona.

A kis fordítás hibának *csupán* ilyen következménye lesz, nem is szólva arról, hogy a feltételezett egy millió utas is csak a holdban lesz meg.

Higgadtan, nyugodtan kérjük már most: *hol késik a fegyelmi az éji homályban?*

Vagy a törvényhatóság talán alszik?

Kidobott ezresek.

Hogy az ezresekkel milyen játszi könnyűséggel bántak a torony alatt, már a terv megvalósításának kezdetén azt élénken illusztrálják a következők:

A kiirt pályázat tudvalevőleg teljes kocsikról szólt, s mint legolcsóbb ajánlattevő, a Westinghouse-cég nyerte el a nyolc kocsis szállítást, egyenként *26.000 koronáért*. A következő közgyűlésen azután előállott a tanács és azt javasolta, hogy legyünk tekintettel a hazai iparra, vagyis az aradi vaggongyárra, s a kocsik felső szerkezetét csináltassuk a Weitzer-gyárban egyen-2000 koronáért, mely összeget természetesen a Westinghouse-gyártól levonna a város.

A törvényhatóság készséggel fogadta el az indítványt, mivel meg volt mindenki győződve, hogy a szükséges lépéseket ez irányban a tanács már megtette.

Hónapok teltek el azután, amíg végre jelentették a törvényhatósági-bizottságnak, hogy a város megtette a rendelést a Weitzer-gyárban. És ekkor kiderült, hogy egy kocsis nem 2000, hanem *45000 koronába kerül*. És ezt az az indokolta a tanács, hogy nyolc ülésel több lesz, mint ahogy tervezték.

Különös. Az egész felső szerkezet 2000 koronába kerül, míg az a nyolc ülés *2400-ba*. Igazán különös. De persze, csak azok előtt, a kik elhiszik, hogy a különbséget tényleg a nyolc ülés okozta. Mert komolyan nem úgy volt ám a dolog. Henem úgy, hogy a tanács meghatározott egy bizonyos összeget, anélkül, hogy a vaggongyártól megkérdezte volna: vajjon képes-e azért az árért a kívánt dolgokat előállítani? Ez a meg nem kérdés pedig nyolcszor 2500, vagyis *húszszer koronájába kerül a városnak*.

Azután még mondja valaki, hogy nálunk nem sáfárkodnak okosan a polgárság vagyonával!

Csak az a fegyelmi ne késnek olyan soká!

Sebesség és üzembizottság.

A lelkiismeretlenül slandrián munkát igazolják az alábbiak is.

Mikor az autobus-szabályzatot létesítették,

szó esett természetesen arról is, hogy milyen sebességet vegyenek föl. A város illetékes közegei úgy találták, hogy a perifériákon 30, a belvárosban pedig 30 kilométernyi sebességgel haladhat az ördögös masina. Valaki ugyan felszólalt ez ellen, de hasztalanul. Így vétetett az a szabályzatba, annak dacára, hogy a városnak már birtokában volt egy levél, melyben szó esett a sebességről.

Ez a levél a Westinghouse-cégtől eredt, amely tudomásul véve a rendelést kijelentette, hogy ekkor és ekkor szállítja a kocsikat, *melyeknek maximális sebeseége 18 kilométer*.

Ez vagyon szó szerint abban a levélben, amely még hozzá nem is angol.

A lelkiismeretességre jellemző az *üzembizottság* összeállítása is. Hogy kik kerültek abba be, az lényegtelen, de fölülte érdekes, hogy komoly szakértő nem igen. Így kimaradt az üzembizottságból *Sármezey* Endre, akiről teljesen fölösleges bizonyítanunk, hogy mennyire odaváló, kimaradt *Zerkovitz* Rudolf és végre a törvényhatóságnak egyetlen jogásztárgya, aki ért a dologhoz: *Somló* Ármán dr. ugyancsak kimaradt.

Bajos volna elgondolni, mindez, miért történt, de jobb arra egyáltalán nem gondolni.

Ének a szakértelemről.

Az autobus-kérdéssel foglalkozók szakértelmének teljes hiányosságát igazolják végül *Somló* felelősségének ezek a részletei:

„A kocsis kilométerenkénti 37.5 fillér kiadást a kiváló szakértelemigazololó előterjesztés következőkben részletezi:

1. Nyomatványok	2.50 fillér.
2. Személyzet	9.00 „
3. Felügyelet	0.50 „
4. Benzín	4.00 „
5. Olaj stb.	0.75 „
6. Gummi	9.00 „
7. Fenntartás	5.00 „
8. Biztosítás	0.75 „
9. Amortisatio 15 év alatt	6.04 „

összesen 37.50 fillér

Ezen számadások kiváló naivitása — hogy enyhébb kifejezéssel éljek — azonnal szembe-tűnő, de különösen az lesz, ha az egyes tételeket 340.000-rel megszorozva, az eredményt látjuk. Ugyanis e szerint

1. Nyomatványok	8500 korona
2. Személyzet	36000 „
3. Felügyelet	1700 „
4. Benzín	13600 „
5. Olaj stb.	2550 „
6. Gummi	30600 „
7. Fentartás	17000 „
8. Biztosítás	2500 „
9. Amortisatio 15 év alatt	20400 „

összesen 127500 korona

lesz az évi kiadásunk.

Tiszta kíváncsiságból szerettem volna ezen 9 tétel világrajóttének módját is megtudni, t. i., hogy miből áll a személyzet, mennyi benzinfogyasztás vétetett alapul stb., de ezen részletezést a novemberi előterjesztés feleslegesnek tartotta, a szeptemberi részletezés pedig a novemberi előterjesztésnek nem felel meg. A számadás precizitását azonban mindenesetre igazolja, hogy 8500 korona vétetett alapul (talán nyomatványokkal fogják fűteni vagy tolni a kocsikat?), 30600 korona kell gummira és csak 13600 korona benzínre, míg ezzel szemben a szeptemberi előterjesztés 20628 koronát vett fel benzínre. Vajjon melyik a helyes?

De ne tovább. Az eddigiek kétségtelenül, napnál világosabban igazolják, hogy a polgárságra ismét újabb katasztrófa vár s hogy a

pótadónk most már bizonyosan megüti a száz percentet.

S csupán azt kérjük: vajjon tényleg nem lehet segíteni ezen a szörnyű állapotban?

Ma lép föl először

a Budapesti Elő Varietében

GYÁRFÁS

a Fővárosi Orfeum nagy művésze.

Központi Szálloda.

Egy aradi kapitány és egy aradi frizernő.

Erdekes házasság.

Mert ilyen az a szerelem.

— A Hétfő riportja. —

Azok a himnuszok, amelyek a szerelem nagyságát, hatalmát hirdetik, éppen nem túloznak. Mindenkinek van egy pillanata az életben, amikor érzi, tapasztalja, hogy csenek még manapság csudák s hogy ezek a csudák csaknem kivétel nélkül a szerelem istenasszonyának újabb és újabb dicsőségére könyvelendők el.

Persze a látszat az, hogy amit a szerelem mivel, az csupán és rendszeresen csak egy félre kedvező, míg a másik — és ez a másik száz esetben százszor a férfi — az áldozati birka szerepkörét tölti be. Ez azonban igazán csak látszat, mert hiszen két embernek érzéseit, benső viszonyát egy külső harmadik sohasem ítéli meg helyesen s nem egy eset igazolja, hogy az a férfi lett a legboldogabb férj, akinek házasságát a közvélemény különösnek találta.

Most ugyancsak ilyen, a tömeg szempontjából itélve, különös házasság készül. A leendő férj egy volt aradi kapitány, akit csak nemrégiben helyeztek át *Temesvárra*. A kapitány már évek óta udvarolt Aradon egy feltűnő szép *frizernőnek* és — úgy látszik — a hosszú udvarlásnak komoly, mély vonzalom lett a vége. Erre enged következtetni az a körülmény, hogy — mint beavatottak a legpozitívabb formában tudják, — a kapitány és a frizernő már a közel jövőben mint férj és feleség hagyják el az anyakönyvvézetőt.

Azaz, hogy nem a kapitány. Mert a derék férjjelölt még megvárja a novemberi előléptetéseket, amikor *örmaggyá* való előléptetését várja s Hymen rózsaláncait csak azután veszi magára.

A készülő és kétségkívül érdekes szerelmi házasságról sokat beszélnek városszerte.

Engelhardt-féle Chasalla sandálok egyedüli elárusító helye.

Raphatók: **Weinberger János** elsőrendű cipőüzletében Arad, Andrásy-tér.

WEISZ és KLEIN

a legmodernebb dusan felszerelt könyv-kereskedés

A R A D, Minorita-palota.

„A Jegyesek Albuma.”

A legújabb vállalkozás.

Megtévesztett aradi kereskedők.

— A Hétfő riportja. —

A Magyar Kereskedők Lapja-ból vesszük át ezt a közleményt, ahová aradi kereskedők küldötték azt föl. A cikk szövege így hangzik:

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

Fischer Gyula marosvásárhelyi kereskedő urnak a Magyar Kereskedők Lapja legutóbbi számában közzétett panaszja egyidőre azon értekezlettel, amelyet az aradi kereskedők és iparosok egyrésze a *Jegyesek albuma* című vállalat ügyében tartott. Ez értekezlet határozatából kívánjuk b. lapja útján a következőket nyilvánosságra hozni:

Néhány hét előtt az aradi kereskedőket és iparosokat is végigháza a *Jegyesek Albuma* egy megbízottja, akit némelyek szerint *Horn-nak*, mások szerint *Horvát-nak* hívnak. Sikertült itt is mintegy *he ven kereskedőt és iparost* rávenniük, hogy a megrendelő ívet aláírják, természetesen egy csomó megtévesztéssel. A megbízott ur azt mondta, hogy egy-egy szakmából csak *egy-egy cég* hirdetését veszik föl, holott kiderült, hogy négy-öt cégtől is vettek hirdetést. A megrendelő íven *Beles János* aradi kir. közjegyzőre hivatkoztak, mint a ki az albumot az aradi, illetve aradmegyei jegyeseknek szét fogja küldeni és ezt a hirdetőket előtt igazolja. Beles kir. közjegyző ur pedig kijelentette, hogy ő a vállalatot nevének felhasználására *egyáltalán nem hatalmazta föl*. Ezek mellett azonban a megbízott azt mondta, hogy az albumot csak az uri, értelmes osztályhoz tartozó jegyeseknek küldik meg. S ugyanekkor Nagyváradról, — a hol a *Jegyesek Albuma* praksisával már közvetlenül megismerkedtek, — azt az értesítést nyertük, hogy az albumot ezer számba küldik az irni-olvasni nem tudó parasztnak és egy-egy kereskedőtől e címen *házonkint hetven-nyolcvan koronát* követelnek.

Mindezek természetesen arra indították a hirdetőket, hogy a megrendeléstől *visszalépjének*. Ezt egy részük még a vállalat kiküldött-jének. *Török Lajos* rendőrfogalmazó jelenlétében kijelenté, más részük pedig ajánlott levélben adta tudtára a *Jegyesek Albuma* cégnek.

Ekkor a hirdetőket csinos meglepetés érte. Bizonyos *Szilás Mór* ur Budapestről, mint a *Jegyesek Albuma* aradi része vállalkozója *Somló Ermin* dr. aradi ügyvédhez intézett levélben azt tudatta a megrendelést aláírókkal, hogy a megrendeléseket azon esetben hajlandó csak törölni, ha azok *összesen 10,000 (tíz), vagy egyenként 200—200 koronát* fizetnek azért, hogy a *hirdetés ne jelenjék meg*. Most már elképzelhető, milyen számla vár az aradiakra, ha a hirdetés a *Jegyesek Albumában* megjelenik és azt a hegylakó parasztnak szétküldik!

Az aradi kereskedők és iparosok vasárnap elélelőtt az *Aradi kereskedők körében* Singer Sándor összehívása folytán, értekezletet tartottak. Exen *Szilás Mór* ajánlatát természetesen *visszautasították*, s vele újból közölték, hogy a megrendeléstől *visszalépnak*. Kimondta az értekezlet, hogy az egyöntetű eljárás érdekében érintkezésbe lép a hasonló helyzetbe jutott nagyvárad és marosvásárhelyi kereskedőkkel és hogy az esetet a kereskedői közvélemény tájékoztatására a Magyar Kereskedők Lapja-ban közli. E mellett megkérték az *aradi kereskedelmi és iparkamarát*, hogy ez ügyben a tőle telhető támogatással rendelkezésünkre álljon. A további

teendőkre nézve megbízták *Singer Sándort*, továbbá *Steigerwald Alajos*, az aradi ipartestület elnökét és *Faragó Rezsőt*, az Aradi kereskedők köre titkárát.

Mi is hiszük, hogy az esetleges peres eljárás a megtévesztett kereskedők igazát fogja megerősíteni, de óhajtandónak tartjuk, hogy a *kereskedelmi kormány és az iparhatóságok* találjanak módot a vidéki kereskedők és iparosok ily kizsákmányolásának megakadályozására.

Arad, 1908. június 1.

Faragó Rezső, az értekezlet jegyzője
Singer Sándor, az értekezlet elnöke.

Ugy tudjuk, hogy az aradi kereskedők és Szilas ur között még eddig nem jött megegyezés létre s igen valószínű, hogy pörre kerül a dolog, mivel a kereskedőknek semmi kedvük sincs ezt a vállalkozást támogatni, minden komolyabb ellenszolgálat nélkül.

ARADI HANGOK.

ARADI HANGOK.

Nézzék meg csak Budapestet éjjel.

A Varietében éneklé: *Dussy Angela*.

*

Egyre-másra csak szidják
Szép Budapest városát
Nem lehet megélni benne már;
A koszt, mosás, a lakás,
Minden csupa zsarolás,
Tönkre mén itt báró és bankár.
Ha ez így tart még soká,
Szökik magyar, tót, oláh,
Mind amerikába vándorol,
Pedig aki így kántál,
Azt hiszem: csak affektál,
Mert a helyzet nem is oly komoly.

Nézzék meg csak Budapestet éjjel,
Teli van az nótával, zenével,
Csattan a csók, pezsgős üveg durran,
Pénn van elég, sosem kérdik: honnan;
Mindenfelé szép lány, virágillat,
S amíg az égen ragyog fenn egy csillag
Találkozhat az akárhány gyökérral,
Egész mást lát, egész mást lát,
Ki megnézi Budapestet éjjel.

Volt egy csinos barátom,
Szegény fiu volt nagyon,
Naponta jött vizitbe hozzám;
S mert erényes nő vagyok,
Este nyolckor távozott,
Dekoruma sokat adok ám.
Könyörögve kért egyszer,
Maradna itt az éjjel,
De feleltem szörnyű komolyan:
Nappalé a szerelem,
Éjjel fő az üzletem,
Menj el drágám, jönnek még sokan.

Nézzék meg csak Budapestet éjjel, stb.

Jött tegnap egy gavallér,
Önkéntes volt és tüzér,
Nő-körökben sokat mozgot már;
Csóktól hangos volt az éj.
Visszhangzott a szeparé,
Hévvél ostromolt a kis esatár.
Mikor aztán vitt haza,
Számozatlan kocsiba,
Következett számos folytatás;
Hajnal felé azonban,
Kimerülten suttoztam,
Nem bírom tovább folytassa más.
Nézzék meg csak Budapestet éjjel stb.

Fifikus aradi ügyvédek.

*

Az aradi fiskálisok érdekesen játszották ki Szentkereszthyt, aki a tárgyalásokon részt vett, ami nekik nem volt kellemes.

*

Az elmaradt tárgyalások.

— A Hétfő riportja. —

A nagyvárad királyi tábla elnöke *Szentkereszthy Zsigmond* báró tudvalevőleg a mult hetekben hivatalvizsgálatot tartott az aradi bíróságoknál. A vizsgálat kielégítő eredményéről már beszámoltak a napilapok, valamint azonban, a látogatás egy érdekes momentumáról, a mi a kulisszatitkok jellegével bír, ne a esett eddig szó. Pedig a közönséget az ilyen kedélyes epizód bizonyára jobban érdekli a komoly vizsgálat eredményénél, azért mondjuk hát azt el.

Megesett gyanis, hogy *Szentkereszthy Zsigmond* báró miandjárt látogatása kezdetén megjelent az egyik polgári kör tárgyalásán. Ez magába semmit sem jelentene, ám azonnal fontos valamivé lesz, ha meggondoljuk, hogy az elnök ur igen kuruc legény, akinek figyelmét nem kerüli el semmi s aki pedáns is lévén, a világért sem tűrte volna, hogy a tárgyalás ne tökéletesen „*vor chiftsmá sig*” legyen. A legkisebb eltérést szóvátette, felolvastatott mindent tiszter is, szóval a tárgyalás menetét meglehetősen meglasztotta, de természetesen a törvénszabta követeléseknek megfelelővé tette azokat.

Ez az eset másnap és harmadnap is ismétlődött s a fiskálisok kétségbe esve kezdték tapasztalni, hogy egy nap alatt igen-igen keveset tudnak végezni. Természetesen ugyanez volt a bírák improssziója is, akik azonban nem voltak abban a kellemes helyzetben, hogy a bajon segíthessenek.

Ám az ügyvédek csakhamar megtalálták a módját annak, hogyan szabaduljanak meg a tárgyalásoknak reájok nézve nem kellemes megnyújtásától. Egyszerűen összebeszéltek és ha valamelyik tárgyaláson az elnök megjelent, felperesi és alperesi ügyvéd egybehangzón kérték a *tárgyalás elhalasztását*. Ez meg is történt minden esetben s így a táblaelnök kénytelen volt lemondani a tárgyalások élvezéséről.

Nem tudjuk: *Szentkereszthy* báró észrevette-e az aradi fiskálisok fifikáját, de annyi bizonyos, hogy ha észre is veszi, nem tehetett volna ellenük, illetőleg a halasztások ellen semmit.

Ime: ilyen körmönfontak az aradi ügyvédek.

Az orfeum-szezon

szenzációs ujdonságai kapthatók

WEISZ és KLEIN

legteljesebben felszerelt zenemű-raktárában
Minorita-palota.

A polgármester lemondott

arról, hogy Budapestben v gyen ruhát. —

LEICHER és FLEISCHERNÉL (Szabadság-tér)

ugyanis a legjobb őszi szövetek 35% al olcsóbban kapthatók! — Ujdonságok! — Angol és hazai

Törlesztéses

amortisatiós

PÉNZKÖLCSÖNÖKET
15, 20, 25, 30, 40, 50
és 65 évi időtartamra

4 százalékos törzskamattal földbirtokra és bérházakra a becsérték legmagasabb hányadig rövid idő alatt kieszakozól:

Herzog Sándor

(volt banktisztviselő)

ARAD, Weitzer János-utca 15. sz.

A budapesti királydíj.

Remek sportkép szerepel az *Uránia* színház mostani műsorán. Bemutatják fényesen a kerület mozgófényképben a monarchia legszebb versenyt, a királydíj lefutását. Különös érdekességet kölcsönöz ennek a képnek a közönség felvonulása. Automobilok után szebbnél-szebb magánfogatok robnak a löversenyter felé. A nagy tribünön látjuk *Vanderbilt* Gladyst férjével, *Széchenyi* László gróffal és nagy főúri társasággal. Verseny után előbogar *József* főherceg magyar ötös fogata és látjuk a főherceget és *Augusta* főhercegnőt kocsiba szállni. A remek kép méltóan sorakozik a program többi tiz számához.

Aradi kereskedők villanytelepe.

Mozgalom a kereskedők között.

A Hétfő riportja.

Egyik multkori számunkban vezérhelyen emlékeztünk meg arról a szerződésről, amely Aradváros és az aradi villamosági és erőátviteli részvénytársaság között fenáll, de amely most lejárobán van. És éppen ez a körülmény tette aktuálisá ezt a szerződést, amelynek meghosszabbítása érdekében még elég idejekorán hangok emelkedtek.

Bármennyire is igyekeztek azonban azok, akik a meghosszabbítás mellett foglaltak állást, álláspontjukat igazolni, mi annyira tarthatatlannak ítéltük azt, hogy helyesnek tartottuk sikraszállni *Varjassy* Lajos polgármester álláspontja mellett, aki a szerződés felmondása és egy városi villamtelep létesítése mellett foglalt állást.

Ezt a várost ugyanis gyakran éri a vád, hogy éhhetetlen, hogy semmit produkálni nem képes és hogy nem tudja kiaknázni a kiaknáhatókat. Amikor tehát alkalom kínálkozik erre és a város vezetője helyes érzéssel meg is akarja ragadni ezt az alkalmat, lehetetlen nek, sajtóságosnak tartjuk ellene fordulni, sőt mi több, úgy érezzük, hogy minden tényezőnek teljes erővel támogatni kell ezt és az ehhez hasonló vállalkozást.

és hogy a polgárság érdeke tényleg azt kívánja, hogy a város ne hosszabbítsa meg a szerződést, azt kétségtelenül igazolja az a mozgalom, amely a legelőkelőbb aradi kereskedők között megindult s amelynek célja egy önálló villamtelep létesítése. Ezek a kereskedők ugyanis nem akarják tovább kitenni magukat a villamos társaság önkényének, amely olyan horribilis árakat szed, mint talán az országban sehol. De meg ha módjukban van olcsó villanyra szert tenni, miért fizessék a drágát.

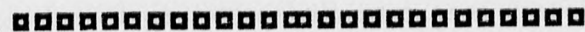
A városnak tehát ugyszólván kötelessége a telepet föllállítani, amennyiben pedig ezt bármely okból nem tenné, egy másik kötelesség vár rá. Tessék érintkezésbe jönni az illető kereskedőkkel és tervükben azokat támogatni. Ennyit bizvást elvárhat a várostól a polgárságnak az a csoportja, amely talán a legkevesebb

kegyben részesült eddig, de amelynek vállait a közterhek legjobban nyomják.

Nincs is szükség egyébre, mint egy kevés belátásra és jóakaratra és a város olyan kötelességet teljesít, amely megóvja őt a szerződés felmondás minden odiuma ellen.

Mert mindenkinek a gusztusa szerint igazán bajos cselekedni s mert ez régi igazság, cselekedjek a város úgy, ahogy a mi, nem pedig úgy, ahogy egy részvénytársaság érdeke diktálja.

Ebből a politikából már éppen elég volt.

A Kölcsey-egyesület munkában.

Megjutalmazott tanítók.

A Hétfő riportja.

A Kölcsey egyesület vasárnap *Varjassy* Árpád elnöklésével megtartott választmányi ülésén határozott a Trefort-alap kamataiból kifizetett pályadíjak kiadásában. *Szöllősi* István terjesztette be a jelentést a négy iskolalátogatásról, melyet *Lang* Mihályval az egyesület tett. A nagy érdeklődéssel hallgatott jelentés indítványát a választmány magáévá tette és két megbízottjának az önzetlen munkáért és a tanulságos szép jelentésért köszönetét fejezte ki.

A választmány határozata szerint tehát a jelentésben kiváló mintatanítónak mondott *Siklósi* községi tanító *Kövendi* József megkapja az egyik 200 koronát, a másik 200 koronából pedig 100—100 koronát kapnak szép eredményű munkásságukért *Pap* László *gulyás* és *Lábady* István zimbrói állami tanítók. A jelentést tevők indítványára a Kölcsey-egyesület meleg elismeréssel tüntette ki *László* Gyula tauci állami tanítót, aki egy év alatt nagyot lendített az átvett hanyatló iskolán. A Kölcsey-egyesület a megye új tanítójának munkáját szerető figyelemmel fogja kísérni.

A választmány nagy lelkesedéssel fogadta a világi szoborbizottság kérvényét; a hozzájárulásával *Bohusné-Szőgyény* Antónia szobrához. A Bohus-család, de különösen a nagy honleány emléke annyira egybeforrott a Kölcsey-egyesülettel, hogy a választmány nemcsak 50 korona anyagi támogatást ajánlott fel a bizottságnak, hanem egész szellemi és erkölcsi erejével kész segíteni a világi gondolatot, hogy *Bohusné*nak mihamarabb művészi emléke álljon a világi vár alatt.

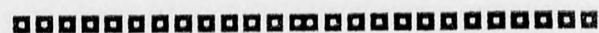
Molnár Viktor államtitkár mint a budapesti *Uránia* elnöke azzal a kércselle fordult *Varjassy* Árpádhoz, hogy a Kölcsey-egyesület szervezzen olyan munkás-gimnáziumot, amely sorozatos előadásokkal főleg a fiatalabb iparossegédek tudását egészítse ki a középiskolai tárgyak gyakorlati anyagával. Ennek a nagyjelentőségű kulturmunkának szervezésére a választmány előkészítő bizottságot küldött ki, mely *Nesnera* Aladár elnökkel *Varjassy* Árpád, *Krenner* Miklós dr., *Somogyi* Gyula dr. és *Szöllősi* István tagokból fog állani.

Szerencsétlenség a Holtmarosnál.

Niedermayer Géza 11 esztendő iskolás-gyermek, aki a Weitzer János-utcai elemi iskola IV-ik osztályába jár, több osztálytársával a Holtmaros partján, a Vágóhid-utca sarkán lapdázott. Labdázás közben a labda legurult a hid alá, a mire a gyermek gyorsan a guruló labda után szaladt.

Először fölfutott a fahidra, ahonnan lehajolva föl akarta venni a labdát. A hid karfájába kapaszkodott, azonban a korhadt fadarab eltört és a kisfiú leesett a sárba. Itt minden áron fölakart kelni, de hiába. Mindjobban és jobban csúszott a víz felé, amíg egyszerre csak a hidnak a vízben lévő állványához ért, ahol már a víz el is nyelte.

A szerencsétlen gyermeket a víz oly erővel vágta az oszlophoz, hogy fél arca és az ajka lehasadt, a bal keze pedig kifiamodott. Társai nagyon megijedtek, gyorsan kihúzták és egyikük elszaladt a fiú apjáért, aki őt az aradmegyei közpórházba szállította. *Niedermayer* Géza állapota nagyon súlyos, de azért nem életveszélyes.

Telefon 162.

Telefon 162.

Olcsó tüzelés takaréktüzelőkben elsőrendű szagtalan

Porosz kocka-szénnel.

Háztartási célra elsőrendű darabos uradalmi

Bükkfa - szén.

Ipari és kovácsolási célokra osztrai Henrik-anai kétszer mosott

Kovács kőszén.

Ezen kovácskőszén 7200 hőfokkal bir, alig 1/2% kénnel és a legkitűnőbbnek van elismerve.

Porosz légszesz-pirszén.

Mindezen szénfajok állandóan **Boros Béni-tér 12. szám** alatt levő telephelyen kaphatók a legjutányosabb árak mellett.

Reusz Mór és Fia

széntelege.

Költözők figyelmébe!

Villanyvilágítás, villanycsengő berendezés és javításokat, petroleum lámpák átalakítását gáz és villanyra legolcsóbban szakszerűen végzem.

Luszterek gáz és villanyra gyári áron eladók, továbbá Auer-égők, izzólámpák, gyöngyrojtok és üvegfelszerelések.

DIAMANT FERENCZ,

Atzél Péter-u. 2., a színház főbejárataival szemben, (Bohus-udvarban.)
Telefon 595.

M. kir. szabadalmazott

borszivattyúk

és hozzávaló legjobb minőségű gummicsővek legolcsóbb gyári áron.

A szivattyú-hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlőmagvak, héjak és egyéb tisztálanságok azonnal továbbíthatnak, ezáltal a szivattyú nem rozsdás és a bort nem ronthatja. A gépezet jó működéseért 3 évi jótállás (ingyen javítás.)

Tüzi fecskendők

golyó szelepekkel. Községeknek legalkalmasabb mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadja meg a szolgálatot. A gép jó működésére 3 évi jótállás (ingyen javítás.) Hozzávaló országos egységes csavarok és a legjobb minőségű beftül gummizott kendercsővek a legolcsóbb áron.

Kutak

hozzávaló

csövekkel,

olcsóbbak és job-

bak mint bármely

bel- vagy külföldi

gyárban

Hönig Ottó

M. kir. szab. tüzi-fecskendő és szivattyú-készítő
Arad, Rákóczy-utca 27. szám.
Permetező javítások elfogadtatnak.

A pécsi

országos kiállításon legmagasabb kitüntetést, díszoklevéllel nyert.

Mi történt az éjjel?

Semmi. Csupán kiderült, hogy a Nap nevű égitest teljesen fölösleges, mert a

Benoid gázvilágítás

teljesen pótolja. A Benoid-gáz nemesak a legolcsóbb, hanem

**Fényt,
Hőt,
Erőt**

s szolgált. Azonkívül teljesen veszélytelen és mindenütt alkalmazható.

Díjtalan felvilágosítást ad

Magyar Benoid-gáz R.-t. Arad.
Telefon 561.

Budapest, Andrassy-ut 17.
Telefon 28-60.

DICK SAMU

órák- és látszerész

Arad, Andrassy-tér és Weitzer J.-u. sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két évi jótállás mellett, a legolcsóbb áron.

Raktáron tart mindennemű színházi látszóveket a legkülönbözőbb kiállításban, legfinomabb lorgnett orrcsüptetők és szemüvegek, arany, ezüst, nickel és tekenősbéka csontkeretekben, legjobb üvegekkel.

Nagy raklár sűrűségi fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők mindennemű kivitelben 7689

Szemüvegek és orrcsüptetők
orvosi rendellet szerint azonnal készíttetnek

Gyermek kocsik

Fischer nagy áruházában

(Szabadság-tér 12. sz.)

óriási választékban kaphatók.

Az árak rendkívül olcsóak

5 forinttól 50 forintig.

Városi és megyei telefon 324. szám.

Tüzifa.

Bükk, cser, gyertyán és tölgy hasábfa, valamint dongorong tűzifa jutányos áron kapható kicsinyben. Faraktár

Arad, Nagyvárad-ut 2a.

Vaggonrakományokint megrendelések úgy tűzifa, mint kádár dongafára elfogadtatnak.

NACHT VIKTOR,

Arad, Petőff-utca 8. szám.

Igen jutányos áron vállal mindennemű
kövezési és csatornázási

munkákat

Sztanity Mátyás

kövezési vállalkozó

Arad, Csernovits Péter-utca 14. sz.

Legelsőrendű arakamentes államilag ólomzárólt
Lucerna és vörös heremag,
 tisztán kezelt nehéz gazdasági

pörkölt szalonna,

vegytisztított géjolaj, I/a kékuszó kocsikenőcs, eredeti quadlinburgi répmagvak, len, kender- és juttazsákok, posnyvak, hazai gyarmanyu lópokrócok nagy választékban, konyha- és marhasó por, kocka és briquette alakban, buza és rozs-korpa, „Derby“ melasse

nagyban és kicsinyben kapható a legalacsonyabb napi árban

Aradvármegyei Gazdasági Egyesület
Fogyasztási és Értkesítő Szövetkezeténél
ARADON, Boros Béni-tér és Verbeczy-utca sarkán.

Nem szövetkezeti tagok is előnyös árak mellett lesznek kiszolgálva.

JÓ TISZTA BUZA-SZALMÁT MEG-
 FELELŐ ÁRAK MELLETT VESZ A

MAGYAR SZALMAANYAGGYÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ARADON.

UGYANOTT SZÉN-SALAK
 ÉS TRÁGYA KAPHATÓ.

Sok millió

előkelő urhölgy használja a világhírű
FÖLDES-féle

Margit-Cremet,

mely zsirtalan, ártalmatlan és rögtön szépít.

A Földes-féle **MARGIT-CREME** gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer **szeplők, májfoltok, bőrkérek, pattanások, kiütések** s mindennemű **bőrbaj ellen.** A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni. — **Készíti:**

Földes Kelemen

gyógyszerész

Aradon, Deák Ferenc-utca 11. szám alatt.

6485

Főraktár:

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerertárban.

HELYI ÉS MEGYEI TELEFON 387.

BRAUN N. A. ARAD.

Boros Béni-tér, közvetlen a Vármegyei gazdasági egyesület mellett.

Ajánlja nagy raktárát mindennemű fetekekáruban, bel- és külföldi fenyémázakban, esetekben stb: stb.

MOBLES & HOARE angol hintőfenymázak főraktára.

Saját gyártmány: „Napfény“ ezüstszinű kályhatisztítószer, „Rózsa“ cipőerőme, „Rózsa“ fém tisztítópaszta, „Rózsa“ kályhapaszta, mindenféle bőrfényesítő mázak és conserválószerek u. m. vaselin, bőrsír, nyeregszappan pataszir stb.

Olcsó árak, szolid és pontos kiszolgálás.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

BRAUN N. A.

Fajtiszta riparia portalis alanyon oltott, elsőrendű, dusgyökérzetű bor- és csemegefajta

szőlő-oltványokat

valamint gyökeres riparia portalis szőlő-vesszőket bármely mennyiségben szállít:

HÁMORY-GAZDASÁG
 SZŐLLO-OLTVANY-TELEPE ARAD.

Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szívesen szolgál

Deák Ferenc-utca 3. sz. alatt.

Telefon 229.

Negyed órán belül megszünteti a

fejfájást

a hirneves

Rozsnyay fejfájás elleni pastilla.

1 drb. 20 fillér, 6 drb. ára 1 korona.

Páratlan hatásu

gyomorerősítő-szer

a Rozsnyay-féle

Kárpáti gyomorcsépp.

Kapható csakis

Rozsnyaygyógyszertárban

Arad, Szabadság-tér.

Kényelem a fő dolog!

Különösen a cipőknél, mert a rossz szabásu és hanyagul kidolgozott cipő a lábat időelőtt tönkre teszi. A hirneves

K o b r a k - c i p ő k

amellett, hogy a legdivatosabb és tetszetős formában készülnek, a legkényelmesebben vannak szabva és a legnagyobb gonddal vannak kidolgozva.

A Kobrak-cipőgyár cipőkülönlegességei kaphatók **Aradon kizárólag**.

Lányi Marcell

„Kobrak“ cipő-raktárában

Aradon, Atzél Péter-utca 1. sz.

Kelengyék!

Központi Divatáruház

Vásznak, asztalnemű.

Deutsch Testvérek

ARAD.

ajánlják dusan felszerelt
raktárukat mindennemű

női és férfi

divatcikkekben.

Elsőrendű gyártmányok. — Olcsó szabott árak.

Deutsch Testvérek

ARAD.

Minorita-palota.

Női-Confectio.

Szőnyeg!